

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยวน
และประเพณีสงกรานต์หรือปีใหม่เมืองของล้านนา

ประเพณีสงกรานต์ หรือปีใหม่เมืองของล้านนา
ที่มา: <https://www.topchiangmai.com/culture>

ฐาปนีย์ เครือระยา

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2 | ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของภาคเหนือตอนบน : ไทยวน

รากฐานทางวัฒนธรรมของชาวไทยวนล้านนา เกิดจากการหลอมรวมของอารยธรรม 2 แห่งที่มีความเจริญรุ่งเรือง คือ อารยธรรมทมิฬหรือชย มีอายุในพุทธศตวรรษที่ 12-13 และอารยธรรมเชียงแสน เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 14 ทั้งสองอารยธรรมนี้ได้ส่งผลให้เกิดล้านนาขึ้นโดยการสถาปนาของพญามังราย กษัตริย์แห่งหิรัญนครเงินยาง องค์ที่ 25 (เมืองนี้อยู่แถบแม่น้ำสาย และดอยตุง ในเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย) ในราชวงศ์ลาวจิงกราช ปู่เจ้าลาวจก ได้เริ่มตีเมืองเล็กเมืองน้อย ตั้งแต่ลุ่มน้ำแม่กก น้ำแม่อิง และแม่น้ำปิง ตอนบน รวบรวมเมืองต่าง ๆ ให้เป็นปึกแผ่น จนสถาปนาอาณาจักรล้านนาขึ้น โดยสร้างเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางในปี พ.ศ. 1839 (อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว, เดวิด เค. ้วยอาจ, 2547: น. 46)

ชาวล้านนา คือ กลุ่มไทยวนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภาคเหนือ ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และบางส่วนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่ก็ไม่มากนักเพราะจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีกลุ่มไทใหญ่อาศัยอยู่มากที่สุด และอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มไทยวนที่ถูกกวาดต้อนจากการทำสงคราม คือ อำเภอเมือง อำเภอเสาไห้ และอำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เป็นต้น

สังคมและวัฒนธรรมของชาวล้านนาในอดีตเป็นสังคมการเกษตร นับถือพุทธศาสนา และมีประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน เช่น พิธีตั้งธรรมหลวง ประเพณีทานข้าวสลาก ประเพณีปีใหม่เมือง เป็นต้น ซึ่งประเพณีปีใหม่เมืองถือเป็นประเพณีที่มีระยะเวลายาวนานหลายวัน โดยแต่ละวันจะมีกิจกรรมและการปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งชาวล้านนาจะให้ความสำคัญกับประเพณีปีใหม่เมืองเป็นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ ที่ต้องทำสิ่งอันเป็นมงคล เพื่อส่งผลให้กับชีวิตที่ดี และเจริญรุ่งเรือง

วันปีใหม่เมือง

วันปีใหม่เมืองหรือวันสงกรานต์ (ล้านนาอ่าน “สังขาน”) มีความหมายตรงกันกับคำว่า “สงกรานต์” ของภาคกลาง เพราะมาจากภาษาสันสกฤตว่า “สงกรานต์” ที่แปลว่า เคลื่อนไป หมายถึง การที่ดวงอาทิตย์ย้ายราศี จากราศีหนึ่งไปสู่อีกราศีหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าในแต่ละปีจะมี “สงกรานต์-สงกรานต์” ถึง 12 ครั้ง ตามการแบ่งวงกลมแห่ง “วัฏจักร” ที่เป็นตัวกำหนดเวลา ตามการหมุนของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ที่มีลักษณะเป็นวงกลม และมีโลกเป็นศูนย์กลาง ซึ่งวงกลมนี้จะแบ่งออกเป็น 12 ช่อง หรือ 12 เดือนในหนึ่งปี โดยแต่ละช่องของวงกลมจะตกที่ 30 องศาเท่ากัน ทางโหราศาสตร์เรียกว่า “ราศี” (สนั่น ธรรมธิ, 2553: น. 11) ครั้งที่มีความสำคัญที่สุด คือ การที่ดวงอาทิตย์ย้ายจากราศีมีนเข้าสู่ราศีเมษ โดยจะอยู่ในช่วงเดือนเมษายน บางปีจะตรงกับวันที่ 13 -14 -15 หรือบางปีอาจตรงกับวันที่ 14 -15 -16 ตามหลักของการคำนวณทางโหราศาสตร์ (สนั่น ธรรมธิ, 2553: น. 13) แต่ปัจจุบันทางราชการของไทยได้กำหนดเป็นวันที่ 13 -14 -15 ซึ่งบางปีวันสงกรานต์จะไม่สัมพันธ์กับวันหยุดราชการ จึงทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจว่า วันปีใหม่เมืองหรือวันสงกรานต์จะเป็นวันที่ตายตัว จะต้องอยู่ในช่วงวันที่ 13 -14 -15 เท่านั้น ซึ่งเป็นความเชื่อที่คนส่วนใหญ่ยังเข้าใจผิดเป็นอย่างมาก

3 | ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของภาคเหนือตอนบน : ไทยวน

กรณีนี้อาจเทียบได้กับวันลอยกระทงที่ในแต่ละปีไม่มีการกำหนดวันที่ตายตัว ด้วยแต่ละปีจะเปลี่ยนแปลงเป็นวันที่ต่าง ๆ ได้ ตามคติการโคจรรอบโลกของดวงจันทร์

การเข้าสู่ราศีดังกล่าวถือเป็นการเริ่มปีใหม่ ทางล้านนาจะเรียกการที่ดวงอาทิตย์เคลื่อนย้ายไปสู่ราศีใหม่ว่า “สงกรานต์ล่อง” (สังขานต์ล่อง) คือ วันส่งท้ายปีเก่าเพื่อเตรียมต้อนรับปีใหม่ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รับประเพณีสงกรานต์ต้นแบบมาจากอินเดีย ดังนั้นในหลายประเทศจึงมีพิธีกรรมที่คล้ายกันแต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย เพราะการรับความคิดและความเชื่อใด ๆ เมื่อส่งผ่านช่วงเวลาระยะยาว รวมถึงการผสมผสานกับแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกัน จะทำให้ถูกปรับเข้ากับ “ตัวตน” หรือวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ

การปฏิบัติตนในช่วงประเพณีปีใหม่ของชาวไทยวนในล้านนา จะมีหลายวัน โดยแต่ละวันจะมีการปฏิบัติที่ต่างกัน ซึ่งจุดประสงค์เพื่อล้างสิ่งไม่ดี และสิ่งเก่า ๆ ออกไปจากชีวิต เพื่อต้อนรับสิ่งใหม่ที่จะเกิดขึ้นในปีใหม่ เสมือนเป็นการแผ้วถางแนวทางการปฏิบัติให้พัฒนาตนเอง ไม่ยึดติดกับสิ่งเก่า และเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาในชีวิต รวมถึงการพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต โดยจะมีวันสำคัญ คือ วันสังขานต์ล่อง วันเนา วันพญาวัน และวันปากปี

วันสังขานต์ล่อง

ในตอนเช้ามีดของวันสังขานต์ล่องจะมีการจุด “สะโพก” (อ่าน “สะโป๊ก”) ซึ่งทำมาจากไม้ไผ่ลำใหญ่ ใส่ถ่านแก๊ส หรือแก๊สที่ใช้บ่มผลไม้ และน้ำลงไปบรรจุกระบอกล้างไม้ไผ่ จากนั้นจุดไฟ จะทำให้เกิดเสียงดังสนั่นหวั่นไหว หากผู้ใดมีปืนจะต้องยิงกระสุนที่ค้างในลำกล้องออกไป โดยเชื่อว่าปืนที่ยิงในวันนี้จะแม่นยำ นอกจากนี้ยังมีเรื่องเล่าจากผู้ใหญ่ที่เล่าให้เด็กฟังว่า “ปู่ย่าสังขานต์” จะแต่งตัวด้วยชุดแดงทั้งคู่ สะพายย่ามขนาดใหญ่ ปากคาบกล้องยาเส้น และถ่อแพล่องไปตามน้ำหรือตามถนน ซึ่งเด็ก ๆ มักจะไปดักรอดูอยู่ แต่ไม่เคยมีผู้ใดบอกว่า ได้เคยพบเห็นบุคคลทั้งสอง

ทั้งนี้ยังมีเรื่องเล่าของคนไทยในภาคกลางที่กล่าวถึง “ท้าวทิลพรหม” ที่ถูกตัดเศียรออก แต่เศียรนั้นไม่สามารถนำไปวางไว้ ณ ที่ใดได้ ทั้งบนสวรรค์ และโลกมนุษย์ จึงเป็นหน้าที่ของธิดาท้าวทิลพรหมทั้ง 7 องค์ ชื่อว่า นางทงษเทวี ราโคเทวี รากษสเทวี มณฑาเทวี กิริณีเทวี กมีทาเทวี และมโหธรเทวี ซึ่งจะต้องผลัดเปลี่ยนกันเป็นนางสงกรานต์ แล้วรับเอาเศียรท้าวทิลพรหมวนไปเวียนรอบเขาพระสุเมรุได้ 50 นาที จากนั้นเชิญไปไว้ในมณฑปในถ้ำคันธคีรีที่เขากรลาส พอถึงรอบในหนึ่งปี ธิดาท้าวทิลพรหมผู้น้องรอง ๆ ลงมา จะผลัดเปลี่ยนกันไปรับเอาเศียรของท้าวทิลพรหม และนำมาแห่รอบเขาสุเมรุเป็นประจำทุกปี แต่ทางภาคเหนือจะมีชื่อ นางสงกรานต์ที่แตกต่างกันออกไป ดังปรากฏในเอกสารโบราณเรื่อง “หนังสือปีใหม่เมือง ฉบับวัดเจติยหลวง จังหวัดเชียงใหม่” (ไพฑูรย์ ดอกบัวแก้ว, 2546: น. 79) ดังนี้ นางธम्मสิริ มโหสถา สุนันทา ศิรินนทา กัญญา ลิตา ตโปตา นอกจากนี้บางตำรายังมีชื่ออื่นอีก เช่น นางแพงสี มโนรา มันทะ (มันทะ มันทา มนทา) กัญญา รินทะ ยามา (มายา มยา) เป็นต้น

4 | ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของภาคเหนือตอนบน : ไทยวน

ในทางโหราศาสตร์ล้านนา “สังขานต์ล่อง” หมายถึง พระอาทิตย์ย้ายมาจากราศีมีนเข้าสู่ราศีเมษ ในช่วงวันเวลาใด จะเรียกวันนั้นว่า วันสังขานต์ล่องหรือสังขานต์ไป คือ ถือเอาพระอาทิตย์เป็นตัวสังขานต์และเรียกว่า “พระญาสังกรานต์” เมื่อพระอาทิตย์ย้ายเข้าสู่ราศีเมษเวลาใด จะมีการจุดสะโพก จุดพลู จุดประทัด และยิงปืนขึ้นฟ้า จากนั้นทางวัดจะย่ำระฆัง บางแห่งก็จะใช้ค้อนหรือไม้ไปเคาะตามต้นไม้ โดยเชื่อว่า หากได้เคาะแล้วในปีนั้นต้นไม้จะมีลูกตก (มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542: น. 6723)

ในช่วงเช้าของวันสังขานต์ล่อง ทุกบ้านจะต้องทำความสะอาด ปิดกวาดและเช็ดถูบ้านเรือนให้สะอาด เรียบร้อย ซึ่งถือเป็นการนำเอาของเสีย และของเก่าออกจากบ้านไป รวมถึงคนก็ต้องทำความสะอาดชำระล้างร่างกายให้สะอาด ตลอดจนการประพรมน้ำพุทธรนต์ น้ำส้มป่อย น้ำอบ และน้ำหอม โดยเช็ดพรมตามเนื้อตามตัว หรือใช้สระหัว ที่เรียกว่า “ดำหัว” ซึ่งเป็นการเช็ดสิ่งไม่ดี หรือกาลกิณีออกทิ้งไป และระหว่างวันจะจัดเตรียมข้าวของที่จะนำไปทำบุญ และดำหัวญาติผู้ใหญ่

น้ำส้มป่อย

วันเนา

วันเนา วันเนาวัน หรือวันเนา เป็นวันที่พระอาทิตย์โคจรอยู่ระหว่างราศีมีนและราศีเมษ ซึ่งถัดจากวันสังขานต์ล่อง ในทางโหราศาสตร์หมายถึง วันสุกดิบ เป็นช่วงของวันที่เริ่มเข้าสู่ราศีเมษแล้ว แต่ยังไม่เข้าเต็มราศีอยู่ระหว่างวันสังขานต์ล่อง อันเป็นวันสิ้นสุดของปีเก่าและกำลังเข้าสู่วันพระญาวันหรือวันเถลิงศกในศักราชใหม่ ล้านนานิยมเรียกว่า วันเนา โดยปกติจะมีวันเนาเพียง 1 วัน แต่นาน ๆ ครั้ง จะมีวันเนาสองวัน ซึ่งชาวล้านนาเชื่อว่า

5 | ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของภาคเหนือตอนบน : ไทยวน

วันเนาเป็นวันพิเศษที่ห้ามพูดคำหยาบ ห้ามด่าทอ ห้ามนินทาคนอื่น และต้องประพฤติตนเป็นคนดี เพราะหากทำตัวไม่ดีจะส่งผลให้เกิดสิ่งไม่ดีไปตลอดปี

ในวันเนา จะเป็นวันเตรียมทำอาหารและทำขนม เตรียมข้าวของสำหรับการดำหัว และเครื่องพิธีกรรม ในช่วงวันหลังปีใหม่ ซึ่งทุกบ้านมักจัดเตรียมทำอาหารและขนม ประเภทแกงฮังเล แกงจืด แกงเผ็ด ห่อหนึ่งไก่ (ห่อหมก) ขนมจ็อก (ขนมเทียน) ข้าวต้มมัด และของขบเคี้ยวต่าง ๆ เช่น หมาก เหมียง บุหรี่ พลุ ข้าวเกรียบ ข้าวแต่น รวมถึงผลไม้ตามฤดูกาล เช่น มะม่วง มะปราง แตงโมัง แตงไทย เป็นต้น ซึ่งข้าวของเหล่านี้จะจัดเตรียมและจัดทำด้วยความบรรจง เพื่อนำไปถวายพระในวันรุ่งขึ้น ส่วนข้าวของที่ จะใช้ในการดำหัวญาติผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ จะเป็นเสื้อผ้าชุดใหม่ ขนมขบเคี้ยว และของแห้ง เช่น ปลาแห้ง วุ้นเส้น ข้าวสาร พริกแห้ง เกลือ รวมถึงพืชผลทางการเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน เช่น พักทอง หอม กระเทียม รวมถึงดอกไม้ และน้ำส้มป่อย

ขนมจ็อกหรือขนมเทียน

สวยดอก สำหรับถวายพระ

ช่วงตอนเย็นของวันเนา กลุ่มหนุ่มสาวจะพากันไปชนทรายที่ทำน้ำ เพื่อนำไปเทรวมกันที่วัด โดยทางวัดจะเตรียมพื้นที่สำหรับก่อเจดีย์ทรายกองใหญ่ โดยใช้ไม้ไผ่สานเป็นเสวียนซ้อนกันหลาย ๆ ชั้น เสมือนเป็นเจดีย์ จากนั้นทุกคนที่นำทรายมา จะเททรายลงไปในเสวียนจนสูงขึ้นเป็นชั้น ๆ โดยชาวล้านนาเชื่อว่า ในแต่ละวัน

6 | ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของภาคเหนือตอนบน : ไทยวน

ที่เดินเข้าวัดจะมีเศษดินและทรายติดเท้าออกมาด้วย จึงต้องชนทรายเข้าวัดแทนเพื่อไม่ให้บาปติดตัว ซึ่งกิจกรรมชนทรายเข้าวัด จะทำให้ผู้คนในชุมชนได้มาพบปะพูดคุย และทำความรู้จักกัน

วันพญาวัน

วันพญาวัน หมายถึง วันที่มีความสำคัญที่สุดในปี เพราะเป็นวันเฉลิมฉลอง และวันขึ้นปีใหม่ของชาวล้านนา ถือเป็นวันลำดับที่สามในเทศกาลสงกรานต์ ในวันที่ควรทำบุญเพื่อความเป็นสิริมงคล ดังนั้นในช่วงเช้าจึงได้นำอาหารและของที่เตรียมไว้ไปถวายพระที่วัด จากนั้นนำตุงไปปักไว้บนเจดีย์ทรายที่ชนทรายเข้าวัดเมื่อวาน (วันเนา) โดยตุงที่ใช้จะเป็นตุงมงคลวันปีใหม่ คือ ตุงไส้หมู และตุงตัวเพ็ง (ตุงสิบสองราศี) ซึ่งเชื่อว่า การถวายตุงจะช่วยให้ผลบุญกุศลที่ทำไปส่งไปยังผู้ล่วงลับ และเป็นการต่ออายุให้กับตัวเอง และในช่วงบ่ายจะเป็นการเข้าวัดฟังพระธรรม

การทานขันข้าว (ถวายภัตตาหาร)

นอกจากนั้นในวันนี่ยังนิยมจัดเครื่องสักการะบูชา เพื่อประกอบพิธีขอขมา และแสดงความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตัวเองนับถือ เช่น ห่อเจ้าที่ ห่อผีปู่ย่า การไหว้ขันครูของช่าง เป็นต้น หากผู้ใดมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเครื่องรางของขลังก็จะนำออกมาทำความสะอาดด้วยน้ำส้มป่อย ซึ่งชาวล้านนาเชื่อว่า น้ำที่แช่ด้วยฝักส้มป่อยจะช่วยขจัดสิ่งอัปมงคลออกไปได้ และทางวัดจะนำพระพุทธรูปสำคัญออกมาให้คนในชุมชนได้สรงน้ำเพื่อความเป็นสิริมงคลด้วย

7 | ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของภาคเหนือตอนบน : ไทยวน

ในช่วงตอนบ่ายและตอนเย็นของวันนี้ บางพื้นที่จะมีการแห่ไม้ค้ำโพธิ์ (ไม้ค้ำสะหลี) ไปวัด ซึ่งวัดในภาคเหนือเกือบทุกวัดจะมีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ แซ่ด้วยความศรัทธาต่อต้นโพธิ์ว่า เป็นโพธิ์พญาคูหรือต้นไม้ประจำพระพุทธเจ้า จึงได้มีประเพณีทานไม้ค้ำศรี (อ่านว่า“ทานไม้ก้ำสะหลี”) หมายถึง การถวายไม้ค้ำต้น คือ ถวายไม้งามรองรับกิ่งโพธิ์ อันเป็นการแสดงสัญลักษณ์ของเจตนาแห่งการกระทำที่หมายถึง การค้าชูพุทธศาสนา และเพื่อต่ออายุของผู้ที่ทานไม้ค้ำนั้นด้วย โดยจะมีขบวนแห่ไม้ค้ำหรือตกแต่งบนรถให้สวยงาม เมื่อขบวนถึงวัดจะนำไม้ค้ำโพธิ์ขึ้นค้ำ โดยชายหนุ่มที่แข็งแรงจะช่วยกันนำไม้ไปค้ำต้นโพธิ์ เพราะไม้ค้ำแต่ละต้นจะต้นใหญ่มาก หลังจากค้ำเสร็จ จะนิมนต์พระมารับการถวายไม้ค้ำโพธิ์ และรดน้ำสัปปายะที่ตัวไม้ค้ำเพื่อขอขมาครวทาน และรับพรจากพระ เป็นอันเสร็จพิธี

การปักตุงที่เจดีย์

การสร้งน้ำพระพุทธรูปที่วัด

8 | ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของภาคเหนือตอนบน
: ไทยวน

การแห่ไม้ค้ำสะหลี

9 | ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของภาคเหนือตอนบน
: ไทยวน

ตั้งแต่วันวันพญาวันเป็นต้นไป ลูกหลานจะเริ่มไปดำหัวหรือคารวะผู้อาวุโสในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งระยะเวลาในการดำหัวจะยาวไปจนถึงช่วงสิ้นเดือนเมษายน โดยเครื่องดำหัวประกอบด้วย เสื้อผ้าใหม่ เครื่องอุปโภค บริโภค ข้าวสุกที่มีข้าวตอกดอกไม้ และน้ำส้มป่อย ในการการดำหัวของชาวล้านนาจะไม่นิยมนำน้ำส้มป่อยรดลงบนมือผู้อาวุโส แต่จะเทน้ำส้มป่อยลงในภาชนะของผู้อาวุโสในขันดอกที่เตรียมไว้ จากนั้นผู้อาวุโสจะเอามือจุ่มน้ำส้มป่อยขึ้นลูบศีรษะของตนเอง และอาจสวดใส่ผู้ไปดำหัวในลักษณะคล้ายกับการประพรมน้ำมนต์ พร้อมกล่าวคำอันเป็นมงคล จากนั้นผู้อาวุโสจึงให้พร เป็นอันเสร็จพิธี

การดำหัว

วันปากปี

วันปากปีจะเป็นวันที่สี่ ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งในวันนี้จะมีพิธีทั้งที่บ้าน พิธีแพงบ้าน ใจบ้าน ส่งเคราะห์บ้าน และมีพิธีที่วัดด้วย ตอนเช้าเรียกว่า วันส่งเคราะห์ วันบูชาเคราะห์ บูชาข้าวลดเคราะห์ ซึ่งพิธีนี้ จะให้พระบูชาให้หรืออาจารย์บูชาให้ก็ได้ ซึ่งเรียกว่า *บูชาวันปากปี* จะทำให้ได้รับความคุ้มครองไปตลอดปี ในตอนสายจะไปชุมนุมที่กลางหมู่บ้าน เพื่อจัดพิธีแปลงบ้าน ส่งเคราะห์บ้าน (มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542: น. 6228)

ในวันนี้ชาวล้านนาจะกินอาหารที่ทำมาจากขนุน เช่น แกงขนุน ตำขนุน น้ำพริกกับขนุนหนึ่ง โดยเชื่อว่าการกินขนุนจะช่วยขนุนนำชีวิตให้ประสบแต่ความสุข และความเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ในอดีตชาวล้านนา ยังถือว่าในช่วงปีใหม่ยังมีอีก 2 วัน คือ วันปากเดือน และวันปากวัน ซึ่งอยู่ถัดจากวันพญาวันไป 2 และ 3 วัน ตามลำดับ แต่ปัจจุบันวันทั้งสองนี้ไม่ค่อยจะมีความสำคัญมากนัก

ตำบ่าขนุน

ที่มา: (bloggang.com, 2563)

11 | ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของภาคเหนือตอนบน
: ไทยวน

แกงชุน
ที่มา: (ต้นกล้าความรู้.com, 2562)

เอกสารอ้างอิง

- ไพฑูรย์ ดอกบัวแก้ว. (2546). *ประเพณีสงกรานต์ ความเชื่อดั้งเดิมและการเปลี่ยนแปลง*. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). *สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ เล่ม 12*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). *สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ เล่ม 13*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.
- สนั่น ธรรมธิ. (2553). *ปีใหม่ล้านนา*. เชียงใหม่: สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว, เดวิด เค. วัยอาจ. (2547). *ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ต้นกล้าความรู้.com. (2562). *แกงชุน*. สืบค้นจาก <https://www.xn--12cg3cq6bmlr1hc3fujdh.com/4786>
- bloggang.com. (2563). *ตำบ่าหุน (ตำขมูนอ่อนแบบทางเหนือ)*. สืบค้นจาก <https://www.bloggang.com>
- topchiangmai.com. (2558). *ประเพณีสงกรานต์*. สืบค้นจาก <https://www.topchiangmai.com/culture>